

THE CODED LANGUAGE OF INFORMATION STRUCTURES FROM MOLDAVIAN AREA IN THE YEAR OF 1918

LE LANGAGE CHIFFRÉ DES STRUCTURES D'INFORMATION DANS LA RÉGION DE LA MOLDAVIE EN 1918

LIMBAJUL CIFRAT AL STRUCTURILOR DE INFORMAȚII DIN ZONA MOLDOVEI ÎN ANUL 1918

Drd. Valentin IOAN,
Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava
Școala Doctorală de Științe Socio-Umane
ioanvalentin87@yahoo.com

Abstract

During the World War I, the information and military structures from the Interior Ministry were informing each other about the actions, methods and activity procedures of the Central Powers' espionage services. Through the coded language of romanian information structures, numerous missions were carried out on the state safety line. The contents of the coded telegrams made by some police chiefs were reflecting the moments from the activity of the enemy troops in the Moldavian area in the year of 1918. These information reached the table of the State Security administration. For the correspondence coding, there were used different dictionaries which were coded in various ways, such as letters encyphering, encryption of the words with letters and digits and encryption of various military phrases.

Résumé

Pendant La Première Guerre Mondiale les structures d'information du ministère de l'Interieur et celles de l'armée se sont informées en ce qui concerne les méthodes et les procédures de structures d'espionnage des Empires Centraux. À travers le langage chiffré utilise par les structures d'information roumaines, de nombreuses missions ont été effectuées sur le ligne de sécurité nationale. Le contenu des télégrammes chiffrée effectués de l'activité des troupes enemies dans la region de la Moldavie en 1918. L'information est arrive sur la table du Conseil de Sécurité de L'État. Par crypter la correspondance ont été utilizes des dictionnaires de codage de différentes manières comme l'encodage de lettres, l'encodage des mots avec des lettres et des chiffres et l'encodage des quelques expressions militaires.

Rezumat

În perioada Primului Război Mondial, structurile de informații ale Ministerului de Interne și cele militare se informau reciproc asupra acțiunilor, metodelor și procedeeleor de activitate ale serviciilor de spionaj ale Puterilor Centrale. Prin limbajul cifrat al structurilor de informații românești au fost îndeplinite numeroase misiuni pe linia de siguranța a statului. Conținutul telegramelor cifrate realizate de unii șefi de poliție reflecta momentele din activitatea trupelor inamice din zona Moldovei din anul 1918. Aceste date ajungeau pe masa conducerii Siguranței Statului. Pentru cifrarea corespondenței erau utilizate dicționare cifrate în diverse moduri cum ar fi cifrarea literelor, cifrarea cu litere și cu cifre a cuvintelor și cifrarea anumitor expresii militare.

Key words: *language, telegram, espionage, police*

Mots clés: *langage, télégramme, espionage, police*

Cuvinte cheie: *limbaj, telegramă, spionaj, poliție*

INTRODUCERE

Primele structuri cu atribuții informative și contrainformative din țara noastră au fost înființate prin grija Ministerului de Interne prin *Legea pentru organizarea Serviciului Administrației Centrale a Ministerului de Interne, la 19 aprilie 1892* prin care era creat Biroul Siguranței Generale[1], care avea atribuții în domeniul culegerii de informații[2]. Din anul 1907 a fost formată Direcția Administrației Generale a Personalului, Poliției și Statisticii, o structură de informații cu ramificații în centrele mai importante din țară[3].

La data de 20 iunie 1913 a avut loc o reorganizare a structurilor informative în baza *Legii pentru organizarea Ministerului de Interne*, astfel că în cadrul Serviciilor Centrale funcționa Direcția Poliției și Siguranței Generale.

Această structură informativă a fost principala armă secretă cu rolul de a culege și valorifica informații cu relevanță pentru asigurarea siguranței statului și cuprindea: Serviciul Secretariat (organ central care aduna și sintetiza fluxul informațional) și Brigăzile Speciale de Siguranță (numite și Servicii Speciale de Siguranță), ca organisme teritoriale cu atribuții informative și de contraspionaj[4]. De menționat faptul că după retragerea armatei și a autorităților în Moldova[5], în timpul Primului Război Mondial, pentru soarta poporului român, s-a creat o situație deosebit de grea mai ales că teritoriul a fost împânzit de agenți, cadre ale poliției militare și ale serviciilor informative secrete germane, secundate de cele austro-ungare, bulgare și turcești.

Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale cu cele cinci birouri pe linie de siguranță și brigăzile centrale de siguranță s-a stabilit la Iași, în timp ce brigăzile de siguranță au fost repartizate în diferite orașe din Moldova.

CORESPONDENȚĂ CIFRATĂ

Chiar dacă tehnologia comunicațiilor telefonice nu era clar dezvoltată pe atunci, iar curierul care distribuia corespondența se afla în pericol pentru că oricând putea să cadă în mâinile inamicului, acum o sută de ani, agenții Brigazilor de Siguranță au reușit să comunice instituțiilor statului român și Armatei Române informații privind siguranța națională.

Între biroul central și ofițerii sau agenții însărcinați cu activitatea pe linia informativ-operativă în alte țări, avea loc o intensă corespondență, fie prin telegraf, fie poștal, fie prin curieri. Pentru cifrarea corespondenței se întrebunțau dicționare cifrate în trei moduri: cifrarea literelor, cifrarea cu litere și cu cifre a cuvintelor și cifrarea anumitor expresii militare. Cifrul era limba spionilor, iar pentru ca acțiunile acestora să fie încununuate cu succes era necesar ca aceștia să nu fie văzuți și auziți. În special, în timp de război existau o serie de restricții asupra corespondenței, pentru a se pune o primă piedică în calea metodelor secrete de comunicare. Pe corespondență era scrisă rezoluția directorului Siguranței, serviciului de poliție cu mențiunea „Raportat”, acest cuvânt de fapt înseamnă faptul că informațiile ajungeau cu celeritate la factorii de decizie politică, inclusiv ministrului de interne și regelui Ferdinand. Dispunând de aparatură tehnică radio și de un personal calificat, centrele radio de ascultare ale spionajului Puterilor Centrale au reușit totuși să decifreze unele telegrame și convorbiri codificate ale unităților militare româno-ruse din Moldova.

Agenții și cadrele serviciilor de spionaj ale Puterilor Centrale[6] acordau o atenție deosebită interceptării convorbirilor telefonice, atât în teritoriul cotropit cât și în cel rămas liber. Ca urmare a indiscreției unor persoane lăudăroase se puteau culege informații secrete privind siguranța statului dar și aspecte privind pregătirile armatei. În noile condiții, organele de informații ale Ministerului

de Interne și cele militare se informau reciproc asupra acțiunilor, metodelor și procedeeleor privind activitatea serviciilor de spionaj ale Puterilor Centrale. Astfel, Biroul de informații din cadrul Secției I-a a Marelui Cartier General al Armatei a înmânat Direcției Generale a Poliției și Siguranței un exemplar din lucrarea privind *Procedeele întrebuițate de spionii germanii pentru transmiterea informațiilor culese și relativ la prizonierii germani* [7].

În următoarele rânduri vom reda câteva telegrame cifrate ale unor polițiști cu atribuții pe linie informativ-operativă care surprind anumite momente din anul 1918 privind activitatea unor trupe austriece din zona Moldovei. Cuprinsul acestora ajungea pe masa conducerii Siguranței Statului. Transcrierea telegramelor cifrate s-a făcut respectându-se principiului reproducerii exacte a textului original și particularitățile sintactice și morfologice ale limbii din perioada respectivă pentru a da dovadă de rigurozitate și respect pentru adevărul istoric, având la bază documentul de arhivă.

1. TELEGRAMA SIGURANTZA GLA JASI

RADAUTZI 31 S 105 2/3 1630

0095 ORELE 18 A SOSIT 6147 7300-7430-8842-7392 VENIND 3037 5401 4644 AU 7679 CU APROXIMATZIE 300, 2681 3222-5459 DE 20,3423-5085 2889 DIN 6147. ANUNTATA TELEGRAMA 62 A PLECAT IMEDIAT SPRE 5327-5327-7300-5142 EI AU 8523-4426-9794 SI LASAT 6147 7300-7430-8842-7392, 10,7691-E 2113 DAND ORDIN SA NU SE RIDICE FIIND LASATE PENTRU 2680-8077 CE VOR 1622 IN 7300-7430-8842-7392-2171-UL ERI A FOST 8410 DE 4801-I CARE 2001-4725-R 3349-4811-A PE 4838-32-95-6588-8702 SI TRIMITE IN 3567 PRIN 7850 3474-1428-0582 LA 5327-5327-7300-514 NU SUNT DE CAT CA UN 1093 DE 2889 SI VREO 300, 32222 480 STIU CA 2680-8077 NOSTRI AU 8410 6147 9407-8841-0403 INSA DANSII IAU NIMICA CU 1409 EI 9342 SPRE A FACE 043 FIIND 3894-I DE 5687-7976-7392-5085 DE ALTFEL 5459-4801-E SE FERESC A DA 6410 CU 8618-I 3405 CARE 6453-4565-8841-3863-UL 3474-ULUI DIN 1825 SI NU CA FAC ALTA CEVA IN TIMPUL NOPTZEI 5459-5524-1633 ND II[8].

6147=SEF POLITZIEI C. GEORGESCU 66

Descifrarea telegramei

„Eri orele 18 a sosit în gara Lipcani, venind dinspre Noua Sulița un tren cu aproximativ 300 de oameni –trupă infanterie. Patrula din 20 de oameni cavalerie din gară anunțată prin Telegrama Nr. 62 care a plecat imediat spre localitatea Mamaliga. Ei au rechiziționat și au lăsat în gară Lipcani 10 vagoane faină, dând ordin să nu se urce fiind lăstate pentru trupele ce vor sosi în Lipcani. Hotinul, eri a fost ocupat de austriaci care dezarmează pe bolsevici și îi trimite în Rusia prin Camenița- Podilskii. La Mamaliga nu sunt decât un escadron de cavalerie și vreo 300 de oameni infanterie. Austriacii știu că trupele noastre au ocupat gara Ocnîța însăși dânșii n-au nimica cu noi. Ei merg spre a face ordine fiind chemați de ucrainieni. De altfel patrulele austriace se feresc a da ochii cu soldații noștrii care păzesc capătul podului din Basarabia și nici că nu fac altceva de cât patrulează și stacionează în gară în timpul nopții”.

18.02.1918

Șeful poliției

C. Georgescu

2. No. 446 TELEGRAMA URG SIGURANTYEI GLE A STATULUI IASI

RADAUTZI 49 S 209 4/3 1330

DE DOUA 7722-LE NICI O 0584 SE 8791-A IN 7300-7430-8342-7392 DOUA 8053-I INSA PANA IN ACEST 7369 SI A MAI 1623 2001 8875 2681 RAPORTATZI CU TELEGRAMA 66,

6911-UL 4801 A0436 7470-I SA DEPUNA 7786-9208 SE FAC 5459-5524 IN 9426 IN TIMPUL 1401-I 6149-6292-A DE ASEMENEA SE GASESTE UN 9039-3349-73272-1653-CAM DE 80,100, 3423-5035 CARE 6454-1091 7324-9298 SAU LUAT SI SERVICIUL 3858 IN 86 28 DUMITRU 7838-5142 VENIT ASEARA DIN 2171 PRIN 6292- A NE 9924 CA ACOLO ESTE 5962-A CA 4801-I AU VENIT SE DEA 8748 DIN 1825-I 7789 4801 DIN 2171 ESTE DIN 5536-EUE 16, 61 SI 111, 3222 FARA 0792 SI FARA 2889 SE OCUPA CU VERIFICAREA FIECARUI 8311 IN PARTE PE CEI CARE SUNT DIN 5687-7976-7392-0730 I I TRIMIT PRIN 7850, 3474-1428-0582 LA URMA IARPE CEI CARE SUNT DIN 1825 PRIN 6292-A TOT DUMITRU 7838-5142 NE MAI 724 CA IN 9773 DE 5401 4644 4801-A SAU DAT 5321 3261 2680 -E DE 4563-I SI 4801 -I

SEF POLITZIEI= C GEORGESCU No 9

Descifrarea telegramii

„Rădăuți - de două zile nici o schimbare. Se așteaptă în Lipcani două divizii însă până în acest moment n-a mai sosit de cât trupa raportată cu telegrama No.66. Comandantul austriac a ordonat populației să depună armele. Se fac patrule în oraș în timpul nopții. În gara Larga de asemenea se găsește un detașament cam de 80-100 oameni care păzesc magaziile. S-a luat serviciul căilor ferate în stăpânire . Dumitru Branga venit aseară din Hotin prin larga ne comunică că acolo este convingerea că austriacii au venit să dea afară din Basarabia pe români. Armata austriacă din Hotin este din regimentul 16 și 111 infanterie fără artilerie și fără cavalerie. Se ocupă cu verificarea fiecărui locuitor în parte. Tot Dumitru ne mai comunica că în apropierea de Noua Sulița austriacă s-au dat lupte între trupe de ruteni și austriaci[9] ”.

Șef Poliției, C. Georgescu

3. No. 68 TELEGRAMA EXTRA URGENT CU PREK SYGURANTZA GLA JASI

MIHAILENI

33 69 8/3 2230= 23:50 ERI DIMINEATZA 2680-8077 1404 DIN 2844 SASE 1555 LA 8138 LA ORA 6723 A SOSIT IN 2617 UN 2825 DIN 5536-UL 41 DE 3222 4801-A ASTAZI IN CMUNA VECINA 5603-7373-5687-2663-DE 6285 A SOSIT 02928 SI 8581-3661 DE 2350-2671-9298-5524 DIN 5535-UL 33 PENTRU PAZA 8138 SUB COMANDA 9310-ILOR 9128-8514-514 SI 5371-6267-U CARE MI AU 9928 CA 7433 A-CU 9557 SA INCHEIAT ACUM 6670 8727 SI CA PESTE CATEVA ZILE 5536-UL LOR VA TRECE PRIN 9557 LA 8415 SPRE A 3027 -77 87 PE 4838-3295-6588-8707= SEF POLITZIE PUNCT P.BOTEZ 110

Descifrarea telegramii

Mihaileni

„Eri dimineața trupele noastre din Bucovina, au început să se retragă la frontieră. La ora zece a sosit în Siret un Batalion din Regimentul 41 Infanterie austriac. Astăzi în comuna vecină Sinăuți de Jo sa sosit o secție de mitralieră din Regimentul 33 pentru paza frontierei sub comanda locotenenților Foraga și Munteanu cari mi-au comunicat că pacea cu România s-a încheiat acum câteva zile și că peste câteva zile regimentul lor va trece prin România la Odessa spre a dezarma pe bolsevici” [10].

24.02.1918

SS.Indescifrabil

4. No.546 TELEGRAMA URG SIG GLE JASI

MIHAILENI 50 S 105 1372 1650

SUNT INFORMAT CA 2680-ELE 4801-E RECONSTRUESC 1317-A 7117-3528-A 7161-7161-7300-4838-8842 2617 DE ASEMENEA SI 9426 –UL 2617 CARE A FOST STRICAT DE 3565 ZILNIC SE AUD 1848-1848-0282-URI DE 2686-URI SI IMPUSCATURI DE 2350-2671-9298-5524 IN DIRECTZIA 0897 5632-8558-4266-1389-2662 95 15 SE FACE EXERCITZIU DE 1679 ASTA NOAPTE SI AZI 2680-ELE 4801 E 3136 LIZERA DE NORD A 4577-ULUI 5603-7473-5687-2662 DE JOS DE ASEMENEA SI 9195-2350-LE DIN SPATELE ACESTUI 4577 FACAND UZ SI DE 7470-A 2903-ASEMENEA 2136-TZI[1] SE FAC DE A LUNGU 8138 DE LA 7470 ENI LA 9854-ESTI

SEF POLITZIEI PUNCT P. BOTEZ.

Descifrarea telegramei

Mihăileni

„Sunt informat că trupele austriace reconstruiesc linia ferată Hlibaca-Siret. De asemenea și orașul Siret, care a fost stricat de ruși, zilnic se aud tunuri și împușcături de mitraliere în direcția Cernăuți-Storogineț. Se face exercițiu de tragere, asta-noapte și azi trupele austriace fortifică liziera de nord a satului Siportuți de Jos sau Sineuți, de asemenea și înalțimile din spatele acestui sat și fortificații de-a lungul frontierei de la Poeni la Căndești”. [12]
28.02.2018 ora 21 și 15’

Raportat

SS. Indescifrabil.

5. TELEGRAMA EX URG PRECĂDERE SIGURANTZA GENERALĂ A STATULUI JAȘI

RADAUZI 252 ST 108 28 20

9225-OL 9677 IN 1835 8222-4725 CA LA 5327-5327-7300-5142 DOUA 2825-E 4801-E CARE AU 9677 5459-E DE 28989 AR FI IN 7300-7430-7842-7392 SI 6147 ALTE 26 0-E IN 8048 2171-7685 CU 7038 -4172 A 7419 INTREG 8287 UL 2171 54 –LE CAM 30-40-2856 SE GASESC I IN PREZENT IN 7300-7430 -8842-7392 SI SE CREDE CA PA 0334 VOI 162 SI 26 O -2 = SEF POLITZIEI C GEORGESCU No.55. 15/2=

Descifrarea telegramei

Radăuți

„Informatorul trimis în Basarabia informează că la Mamaliga ar fi două batalioane austriace care au trimis patrule de cavalerie în Lipicani și gară. Alte trupe ar fi în direcția Hotinului cu destinația să ocupe întreg județul Hotin” . [13]

16.II.1918

Șeful poliției No.55

C. Georgescu

6. TELEGRAMA EX URG SIGURANTA GLA JASY

RADAUTZI 256 ST 95 28 22

URMARE TELEGR 55 IN ACEST 7369 AM MAI 1623, 7300-7430-8842-7392 VENIND DE LA 5527-5327-7300-5142 NU 7179-8818-I 4701-I EI 2001-4725 R-3349-0730-4725 PE 3565-I LE IA 4875-LE CU 1502-8760-7722-0694 SI 2347-E LE IAR PANA 5040-AU 0432 SA PUNA MANA

PE 1025-ELE DE 1502-8700-7722-0694 DIN 1636 A 6292-A 7470 -A 6099-3075 ESTE
MULTZUMITZA DE 7419-A 4801-A=
SEF POLITZIEI C GEORGESCU no.60 15/2=/=

Descifrarea telegramii

Rădăuți

„Urmare telegramii 55 au mai sosit în Lipcani de la Mamaliga, soldați austriaci. Ei dezarmează pe ruși, le ia căruțele cu provizii și materiale iar până dimineața au ordin să pună mâna pe depozitele de provizii din stațiunea Larga. Populația evreiască este mulțumită de ocuparea austriacă[14].

16.II.1918

Șeful poliției

C. Georgescu

CONCLUZII

Structurile informative și contrainformative românești în perioada 1914-1918 prin structura lor organizatorică, prin pregătirea profesională și activitățile desfășurate au reușit să descopere și să asigure un flux continuu de date și informații privind inamicul. Prin deslușirea multor planuri au contribuit la menținerea independenței și integrității teritoriale a Statului Român, a siguranței naționale precum și a liniștii și securității cetățenilor.

Referințe bibliografice

- [1] Constantin, Gheorghe (2004), *Miniștri de interne în Parlamentul României*, București: Editura Ministerului de Interne, p. 521.
- [2] Alin, Spânu (2003), *Prima structură informativă/contrainformativă a României din secolul XX / Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale*, în *Revista Dosarele Istoriei* an. VIII, nr. 5(81), p. 19-28.
- [3] Vasile, Bobocescu (2002), *Momente din Istoria Ministerului de Interne*, București: Editura Ministerului de Interne, p. 104.
- [4] Horia, Brestoiu, Vasile, Bobocescu (1978), *Aspecte privind rolul informațiilor în victoria armatei române în vara anului 1917*, în *Revista Arhivelor* nr. 17/1978, p. 175.
- [5] Constantin, Kirilșescu (1921). *Istoria războiului pentru întregirea națională*. București: Editura Casei Școalelor Ediția a Ed. a II-a, vol III, p.196.
- [6] C. Neagu, D. Marinescu, R. Georgescu (1977). *Fapte din umbră*, București: Editura Politică, vol. II., p.57.
- [7] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Direcția Poliției și Siguranței Generale*, dos. 16/1917, f. 3.
- [8] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 119.
- [9] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 66.
- [10] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 119.
- [11] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 120.
- [12] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 164.

- [13] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 5.
- [14] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, dos. 4/1915, fila 6.

Bibliografie selectivă

- BOBOCESCU, Vasile (2002). *Momente din Istoria Ministerului de Interne*. București: Editura Ministerului de Interne.
- BOBOCESCU, Vasile, BRESTOIU, Horia, (1978). *Aspecte privind rolul informațiilor în victoria armatei române în vara anului 1917*, în Revista Arhivelor nr. 17/1978.
- KIRIȚESCU, Constantin (1921). *Istoria războiului pentru întregirea națională*. București: Editura Casei Școalelor Ediția a Ed. a II-a, vol III.
- C. Neagu, D. Marinescu, R. Georgescu (1977). *Fapte din umbră*. București: Editura Politica, vol. II.
- SPÂNU, Alin, (2003). *Prima structură informativă/contrainformativă a României din secolul XX / Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale*, în Revista *Dosarele Istoriei* an. VIII, nr. 5(81).
- Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Interne. Direcția Generală a Poliției*, București.

